

REMISSYTTRANDE

Till
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Svebios synpunkter på förslaget till statsstödsregler

Svebio har tagit del av förslaget till nya statsstödsregler och vill framföra följande:

Sammanfattning

Den detaljreglering av statsstöden som föreslås innebär en styrning av de enskilda medlemsländernas energipolitik som strider mot Lissabonfördraget. Medlemsländerna har rätt att själva prioritera sin energiförsörjning.

Det är önskvärt att bättre samordna styrmedlen i EU. Grunden för styrmedlen ska vara prissättning av koldioxidutsläppen genom ett stärkt system för handel med utsläppsrätter och gemensamma nivåer för koldioxidskatter för sektorer och verksamheter utanför ETS. Styrmedlen ska så långt möjligt vara marknadsbaserade.

Svenska regeringen måste i första hand bevaka att Sverige kan använda fungerande generella styrmedel som koldioxidskatt, elcertifikat och skattebefrielser. Dessa styrmedel har gett Sverige den högsta andelen förnybar energi i EU, nu 51 procent, till en låg kostnad.

Statsstödsreglerna ska vara teknikneutrala. Förbudet mot stöd till åkerbaserade biodrivmedel måste tas bort, och det får inte finnas några uttalade restriktioner mot att använda biomassa som energiråvara. Förslaget negativa ton mot bioenergi är oroande.

Bättre stöd måste kunna ges till utbyggnad av nät för fjärrvärme och fjärrkyla, och dessa utbyggnader bör villkoras med att biobränsle, avfall eller spillvärme används som energikälla. Stöd till CCS bör bara utgå via utsläppsrättshandeln. Statsstöd till kärnkraft kan inte accepteras.

Allmänt om styrmedel

Svebio verkar för generella och långsiktigt stabila styrmedel enligt principen att förorenaren ska betala. Det är viktigt att åstadkomma ett tillräckligt högt pris på utsläppen av koldioxid från förbränning av fossila bränslen.

Sverige bör därför inom EU i första hand verka för ett fungerande system för handel med utsläppsrätter och för införandet av koldioxidskatt i alla sektorer utanför den handlande sektorn. Ett första steg är ett nytt skarpare formulerat energiskattedirektiv. Målet bör vara att få en tillräckligt hög kostnad för koldioxidutsläppen, så att utsläppen snabbt reduceras (genom energieffektivisering och konvertering till förnybar energi) och så att det finns ett förändringstryck som driver fram teknisk utveckling. EU samfällt och EU:s medlemsländer bör dessutom ge direkt stöd till forskning och teknisk utveckling för att ta fram lösningar som på sikt kan ge ytterligare reduktion av utsläppen.

Med en sådan strategi kan man undvika att ge direkta subventioner till förnybar energi och energieffektivisering. Direkta statsstöd till enskilda företag, både för investeringar och för drift, bör undvikas. Det finns många nackdelar med direkta stöd, som snedvridning av konkurrens och negativa "stop-and-go-effekter".

Mot den här bakgrunden ser vi positivt på inriktningen av EU-kommissionens förslag, som innebär en reduktion av direktstöden.

På kort sikt kan ändå direkta stöd vara motiverade, i avvaktan på att priset för koldioxidutsläpp blivit tillräckligt högt, eller vid introduktion av ny teknik på marknader och i länder där nya lösningar ännu inte fått fäste. Det regelverk som då ska gälla måste vara enkelt och transparent. De typer av stöd som kan vara motiverat är:

- . investeringsbidrag som håller nere kapitalkostnader och risk.
- . utbyggnad av långsiktig infrastruktur, som fjärrvärmenät och elförbindelser.

Sveriges prioritering

När revisionen av statsstödsreglerna granskas ur svensk synvinkel måste man också värdera hur förändringarna påverkar befintliga och föreslagna svenska styrmedel och stödsystem.

Det gäller främst:

- . Koldioxidskatten
- . Elcertifikatsystemet
- . Skattebefrielsen för biodrivmedel (för högblandade biodrivmedel)
- . Kvotsystemet för biodrivmedel (för lågblandade biodrivmedel)
- . Möjligheterna att ge stöd till nya anläggningar för produktion av biodrivmedel

Eftersom Sverige har ett delvis annat upplägg än många andra EU-länder, och främst tillämpar generella styrmedel, men inte använder feed-in-tariffer, är det viktigt att slå vakt om möjligheterna att bedriva en sådan linje, särskilt som den visat sig vara mycket framgångsrik och gjort det möjligt för Sverige att nå över 50 procent förnybar energi, den högsta andelen i EU. Sverige får inte tveka att med bestämdhet hävda "den svenska linjen".

Det är viktigt att i det här avseendet strikt tillämpa Lissabonfördragets artiklar 191 – 194. Av artikel 194.2 framgår tydligt att den enskilda medlemsstaten har rätt att bestämma villkoren för utnyttjande av sina energikällor, att välja mellan energikällor och bestämma över sin energiförsörjnings allmänna struktur.

Det förslag till statsstödsregler som vi tagit del av går i många avseenden längre än vad som är motiverat för att garantera att inget otillbörligt statstöd ges. Regelverket innebär också en detaljreglering från EU-nivå som är omotiverad. Det är visserligen angeläget att

bättre samordna styrmedlen mellan medlemsstaterna, men detta måste ske främst genom att de övergripande generella styrmedlen, utsläppshandel och koldioxidskatt, förstärks, så att de direkta stöden kan reduceras.

Svårigheten att mäta "överkompensation"

Regelverket bygger på att man inte ska kunna få stöd för mer än den extrakostnad som uppstår i relation till marknadspriset. Det här leder till stora svårigheter att fastställa vad som är "överkompensation". Marknadspriserna kan variera mycket kraftigt mellan åren. Det gäller både el och olika bränslen. Också den här typen av problem kan undvikas om man i första hand arbetar med generella styrmedel som belastar utsläppen.

Kommentarer till enskilda förslag

114 (tredje meningen) och 117. Bör strykas. Det finns ingen anledning att i statsstödsreglerna utesluta vissa biobränslen. Det finns heller ingen anledning att särskilt peka ut att stöd endast ska ges till avancerade biodrivmedel efter 2020, av följande skäl:

. Ställningstagandet är sakligt omotiverat. Man bör inte göra åtskillnad mellan så kallade konventionella biodrivmedel och så kallade avancerade biodrivmedel. Bägge typer av biodrivmedel kommer att behövas för att kunna ersätta fossila drivmedel, och valet av bränsle bör ske utifrån ekonomiska och miljömässiga krav utan att man på förhand pekar ut den ena eller andra kategorin som bättre eller sämre. I den mån man vill hantera exempelvis hållbarhetsfrågor kopplade till produktion av biomassa för biodrivmedelsproduktion, så ska detta hanteras i de regelverk som är avsedda för detta och som redan tillämpas, som i Förnybartdirektivets hållbarhetskriterier och den svenska hållbarhetslagen.

. En aktuell vetenskaplig rapport visar att det i Central- och Östeuropa finns 52,5 miljoner hektar icke utnyttjad åkermark, främst i Ryssland, Ukraina, Vitryssland, de baltiska länderna, Östra Polen och Rumänien. Denna areal av avsevärt större än den areal som idag brukas för råvara till biodrivmedel. Det är bara ett exempel på de stora resurser som finns för att producera råvara för grödebaserade biodrivmedel.

. Det kan inte vara syftet med statsstödsreglerna att peka ut eller utesluta enskilda teknologier. Det strider dessutom mot den principen om teknikneutralitet som hävdas i förslaget.

. Någon liknande pekpinne finns inte uttalad i något annat sammanhang.

119. Uppdelningen mellan "deployed" och "less deployed" teknik är en olämplig grund för att acceptera eller neka statsstöd, och artikeln bör strykas. Grund för att betrakta en teknik som "deployed" är dess marknadsandel på EU-nivå (1 – 3 procent).

Om en uppdelning ska göras bör den utgå från "marknadsmogen" eller "ännu inte marknadsmogen" teknik. Ett sådant regelverk finns utvecklat av Europeiska Investeringsbanken.

Om det föreslagna regelverket genomförs kan det leda till att länder nekas att införa stöd för en viss teknik, som landet vill introducera, därför att tekniken på annat håll inom unionen nått marknadsmognad. Ett exempel är det brittiska stödet till biobaserad värme (Renewable heat incentive), som skulle kunna underkännas därför att det finns en stor andel biomassebaserad uppvärmning i Nordeuropa, i Frankrike, i Tyskland och

Alpregionen. Detta trots att användningen av biobränslen för uppvärmning med modern teknik är mycket liten i Storbritannien.

Inom bioenergisektorn finns ett stort antal olika bränslen och tekniker, till skillnad från inom vindkraft och sol-el, där det bara finns en förhärskande teknisk lösning. Inom bioenergisektorn kan det därför vara mycket svårt att bestämma vilka anläggningar som ska bedömas använda "deployed" eller "less deployed" teknik.

Genom att införa generella styrmedel kan man helt undvika den här typen av hårklyverier.

120 b, andra stycket och 129 b. Punkterna bör strykas. Man bör inte i statsstödsreglerna ha särskilda regler om råvaror, och det är märkligt att man särskilt pekar ut biomassa till energianvändning som ett problem. Den svenska erfarenheten är ju att detta löses av marknadens aktörer. Regeln innebär att inför planekonomi för råvaruförsörjningen med bioråvaror.

128. Det är bra att kommissionen pekar ut certifikatsystem som en lämplig lösning, men vi har svårt att se hur man ska kunna reglera "överkompensation" inom ett sådant system. Prissättningen sker ju med hjälp av den handel som sker med certifikaten, och det enda sättet att sänka priset är att ändra kvoterna, vilket bara kan göras vid enstaka tillfällen (kontrollstationer) för att inte störa den fria marknaden. Att "överkompensation" kan förekomma periodvis är en effekt av den fria marknaden, och det rättas till genom att priset stimulerar till nya investeringar som sänker priset.

123, 131, och Annex 1. Vi är tveksamma till att ha olika regelverk för små och stora anläggningar, liksom högre stödnivåer för mindre anläggningar. Enligt vår mening bör man låta marknaden avgöra vad som är mest rationellt.

132 – 134, samt 137. Här återkommer regler som är ägnade att stoppa stöd till biodrivmedel producerade med åkergrödor. Med samma argument som ovan bör de här begränsningarna tas bort. De enskilda medlemsländerna kan bedöma vilka resurser som finns att öka odling och användning av energigrödor. Kommissionen har inte kunnat visa att användningen av åkergrödor skapat miljöproblem eller negativt påverkat tillgången på livsmedel. Hållbarhetskriterierna i Förnybartdirektivet garanterar att biodrivmedlen är hållbara.

Man ska vara medveten om att den konstlade gränsdragningen mellan stärkelse-, socker- och oljegrödor å ena sidan, och cellulosahaltig råvara å den andra sidan, kan ge märkliga effekter på odling av energigrödor. Regelverket kan leda till att odling av mindre produktiva gräsarter istället för högproduktiva spannmålsgrödor, eller till att man stimulerar igenplantering av åkermark.

Frågan om hur den oanvända åkerarealen i Europa ska utnyttjas har inte utretts av kommissionen.

5.3. Energieffektivisering, kraftvärme och fjärrvärme. Det här är ett område där det kan behövas särskilt stöd, i avvaktan på gemensamma koldioxidskatter som ger ett pris på utsläppen på värmemarknaden. Stöd bör i första hand utgå till utbyggnad av infrastrukturen, dvs fjärrvärme- och fjärrkylanät. Men stöd kan också behövas för kraftvärmeanläggningar, särskilt sådana som använder biobränslen och avfall, eftersom dessa har högre investeringskostnader än exempelvis anläggningar för naturgas. Texten bör inkludera skrivningar om fjärrvärme- och fjärrkylanät,

Vi ställer oss frågande till rubriken i Annex 1: "aid for district heating and cooling using conventional energy". Här borde formuleringen vara "using biomass or waste". I samband med utbyggnad av fjärrvärme bör anläggningarna byggas för att eldas med biobränslen eller avfall.

Stöd för utbyggnad av infrastruktur för fjärrvärme bör kunna vara lika högt som stöd för annan infrastruktur.

5.5 Stöd för CCS. Vi anser inte att CCS är en trolig lösning på de fossila bränslenas koldioxidutsläpp, främst av ekonomiska skäl. Och vi motsätter oss att man ska kunna ge 100-procentigt offentligt stöd för sådana projekt, fränsett forskning. I ett system med fungerande generella styrmedel bör CCS finansieras inom ramen för utsläppshandeln, för att garantera att tekniken värderas på samma villkor som andra lösningar för reduktion av utsläppen.

Vi noterar att ingen öppning ges för statsstöd till ny kärnkraft. Det är bra. Kärnkraften är, med kommissionens språkbruk, en "deployed" technology och bör konkurrera på marknadsmässiga villkor, inklusive fulla försäkringskostnader.

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
Vd

Kjell Andersson
näringspolitisk chef